

بانک The Bank

میا شنی | Monthly

۱۴۰۲ - ۱۴۴۴ ذوالحجہ - ۱۹۲ مکانی، چنگکابن

د "بانک" مجله ۱۷ کلنہ شوہ

DAB Acting Governor Met the UNSG's Special Representative for Afghanistan
p 31

نقش بانکداری اسلامی در توسعه اقتصادی
صفحه ۸

رعایت استقلالیت د افغانستان بانک، حفظ کادرهای مسلکی و دستاوردها

د افغانستان بانک منحیث بانک مرکزی کشور طی دو سال گذشته در عرصه های مختلف تطبیق سیاست های پولی متناسب با وضعیت اقتصادی کشور و امکانات دست داشته، مدیریت موثر سکتور بانکی، توسعه بانکداری اسلامی، میکانیزه سازی فعالیتهای سکتور غیر بانکی، مبارزه با پولشویی و تمویل تروریزم، تحکیم چارچوب حقوقی و مقرراتی، اداره پول نقد و معاملات غیر نقدی، توسعه سیستم های تادیاتی و تکنالوژی معلوماتی و حفظ کادرهای مسلکی فعالیتهای موثری داشته است.

طی دو سال گذشته ضمن دستاوردهای قابل ملاحظه در امر کنترول انفلاسیون و حفظ ارزش افغانی در مقابل سایر ارزها که منجانب نهادهای معتبر مالی و بانکی مانند بانک جهانی مورد تمجید قرار گرفته است، در زمینه تامین ارتباطات موثر بانهادهای مالی و بانکی جهان به تعهدات خود ثابت قدم مانده و همواره تلاش نموده است.

برای بهبود هر چه بهتر وضعیت اقتصادی مردم اینک از جامعه جهانی می خواهیم تا در قسمت آزاد سازی ذخایر ارزی کشور که دارایی مردم افغانستان است، توجه نموده و نیز تعامل سازنده را برای مراودات مالی و بانکی فراهم نمایند.

ذخایر ارزی افغانستان طبق قانون برای ثبات پولی، تقویت سیستم مالی و تسهیل تجارت با جهان استفاده می شود. مردم افغانستان می خواهند که محدودیت های اعمال شده بر ذخایر ارزی کشور بطور کامل برداشته شود تا زمینه رشد و شکوفایی اقتصادی برای ملت رنج کشیده افغانستان زمینه سازی شود.

د بانک

مخ

لپیک / فهرست

د "بانک" مجله اوولس کلنہ شوہ!

آنلائین بازار او سوداگری

نقش بانکداری اسلامی در توسعه اقتصادی

اقتصادی خبرونه

افغانستان د سوکالی او پرمختیا په لور درومي!

نقش زیر بنا های اقتصادی در رشد اقتصاد افغانستان

په نړۍ کې د پیسو د لېږدرالپېرد سیستمونه

تعهد و جدان کاری کارمندان در سکتور بانکی و پیامدهای آن

کنټرول تورم در سطح مورد هدف، نمایانګر تطبیق موثر سیاست های پولی در یک ...

DAB Acting Governor Met With The Norwegian Chargé d' ...

DAB Acting Governor Met the United Nations Secretary...

۱

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک

۶

کنټپلاوی: صدیق الله خالد، احمد جواد سداد، مفتی عبدالله آخندازه او خواجه عصمت الله خلاند

۱۰

سرلکوال: شفیق الله بارز

۱۳

مسؤول مدیر: انور الله حیات

۱۵

خبربالان: سید خالد خالقیار او عبدالحفیظ شاهین

۱۷

ڈیزاین: خالد احمد فیضی

۱۹

فوټوژورنالیست: زیر ک ملیا

۲۴

د وپش مسؤول: نصرت الله احمدزی

۲۸

د چاپ شمېر: ۱۰۰۰ توکه

۳۰

کال: اوولس

۳۱

DAB Acting Governor Met the United Nations Secretary...

پته: د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

برښتالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پانه: www.dab.gov.af

د ثبت ګڼه: ۶۵۸

د مضمونوںو او مقالو مسئولیت د لیکوالتو پر غاره دی. د مجلې د مقالو او انخورونو خخه ګټه اخیستنه د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

مسئولیت مضامین و مقالات به نویسنده گان آن بر می ګردد. استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د "بانک" مجله اوولس کلنہ شوه!

مجلې د محتوياتو د کييفيت به کولو
لپاره زيار وویست او مورد ته یې د
همکاري لاس راکړ. همداراز، د مجلې
کتنپلاوی، اړوندو کارکوونکو،
ګزارشگرانو، او د چیزاین او انځوریزو
چارو مسوولینو خخه مندوی یو چې په
نه ستړیدونکو منډو تریو یې د بانک

ورته مبارکي وايي او منه ترې کوي چې
په تېرو شپارلسو کلونو کې یې له مورد
سره لاس یو کړ او په خپلو ګټورو
نظریاتو او سپارښتو یې د مجلې په بداینه
کې زمودر ملا وټله. مورد د خپلو قلمي
همکارانو خخه هم د زړه له کومې منه
کوو چې په خپلو علمي مقالو یې د

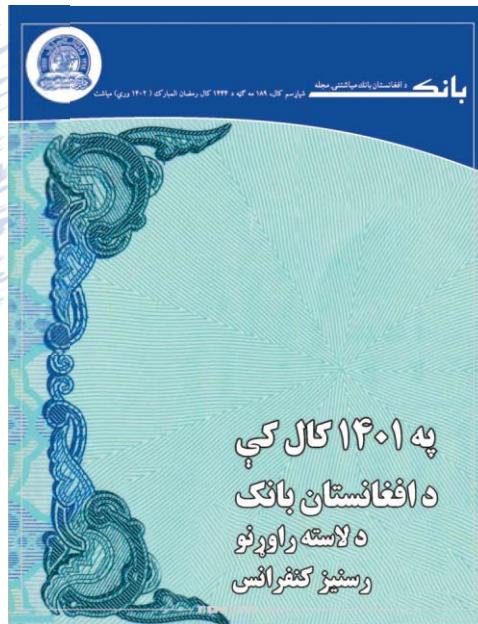
د افغانستان بانک د خپلې میاشرتني مجلې
اوولسم تلين نمانځي. نن ستاسي په لاسو
کې د مجلې د اوولسم کال لومړۍ ګنه
ده. ډير د خوبنۍ خای دی چې د
افغانستان بانک خپلو ګرانو لوستونکو ته
د مجلې د اوولسم کال د مزل پیلولو
زیری ورکوي او د دې ويړو په مناسبت

د مجلې برښنایي بنه په آنلайн ډول
د افغانستان بانک له ویبپاڼي خخه
د لاسرسی وړ ۵۵.

سره هلي خلپي کړي ترڅو خپلو
لوستونکو ته په پښتو او دري ژبو د
افغانستان بانک د کړنو، پاليسیو، لاسته
راوړنو او تګلارو د شريکولو ترڅنګ، او
د هيواډ د مالي او بانکي سکتور د
تحليلونو سره سره، د اقتصادي
پرمختګونو، زيربنایي او اقتصادي پروژو
او بیلاپیلو مالي، بانکي او اقتصادي
موضوعاتو په هکله د لوړ کیفیت محتوا
چمتو کړو. د بانک مجلې نه یواځې دا
چې د افغانستان بانکي، اقتصادي او مالي
موضوعاتو ته په لمن کې خای ورکړي

د مجلې په هره ګنه کې په پښتو او
دری ژبو د نړيوالو مجلو لکه بانک،
اکانومیست او نورو خخه، چې له
خورا ډیر اعتبار خخه برخمنې دي،
ژړاړل شوي مقالې خپري شوي
دي.

بلکه هيواډوالو ته یې د سیمې او نړۍ د
بانکي، اقتصادي او مالي پرمختګونو او
بدلونونو په تړاو د تازه معلوماتو برابرولو

مجله تر دې خایه راورسوله او لا یې هم
هځې دوام لري.

د اوولسو کلونو مزل لوړۍ ګام

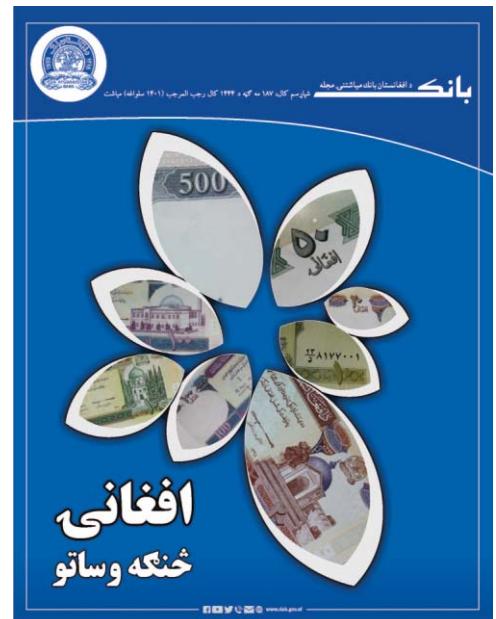
د افغانستان بانک ملت ته د خواب وینې،
روښيا او راپور ورکوئې اصل ته ژمن دي
او تل یې هڅه کړي چې له ګرانو
هيواډوالو سره د هيواډ د بانکي او مالي
سکتور د فعالیتونو په اړه ې له ځنډ و
خنډه دقیق، شفاف او هر اړخیز معلومات
شريک کړي. دې موخيې د ترلاسه

د مجلې لوړۍ ګني ۱۳۸۶ د هجري شمسی کال د سلطان په میاشت کې د چاپ ویاړ ترلاسه کړ

هيواډ د مالي او بانکي سیستم د فعالیتونو،
لاسته راوړنو او عمومي پاليسیو د
انعکاسولو په موځه د بانک میاشتني مجله
پیل کړي چې لوړۍ ګنې یې د ۱۳۸۶
هجري شمسی کال د سلطان په میاشت
کې د چاپ ویاړ ترلاسه کړ او د هيواډ له
اکادميکو ټولنو، علمي او دولتي ادارو او
د بانک ذینفعانو سره شريکه شوه.
اوسمهال، هره میاشت د دې مجلې ۱۰۰۰
ټوکه چاپ او د هيواډ په مرکز او
ولایتونو کې له ګرانو هيواډوالو سره
شريکيري او ګنډ شمېر خلک یې له
محتوا خخه ګته اخلي. همدارنګه، د
مجلې برښنایي بنه په آنلайн ډول د
افغانستان بانک له ویبپاڼي خخه د
لاسرسی وړ ده.

تېر ویاړونه

په تېرو ۱۶ کلونو کې مور په ډيره ليوالتيا

د مجلې د محتوا لمنه پراخه شو
دا چې د بانک د پالیسيو او پروګرامونو
او بانکي او اقتصادي موضوعاتو په هکله
د تحلیلونو وړاندې کولو په موخه یواحې
په دواړو ملي ژیو مقالې لیکل کېږي او
هیوادوالو ته معلومات ورکول کیدل، په
دي وروستيو کې د مجلې د منځانګې د
لمې پراخولو او په افغانستان کې د
نړیوالو ادارو او سفارتخونو سره د
افغانستان بانک د کړنو، موخو، سیاستونو
او تګلارو د شریکولو په پار پرېکړه
وشو چې په مجله کې د انگلیسي ژبې
برخه هم ورزیاته شي. د انگلیسي ژبې
برخه د مجلې له ۱۹۱ ګنې خخه پیل شو
او په وروستيو چاپ شوو ګنو کې په یاده
ژبه هم لیکنې شاملې شوې چې دا چاره
به په راتلونکو ګنو کې ادامه ولري. په
افغانستان کې د نړیوالو ادارو، موسسو او
سفارتخونو سربېره به د سیمې هیوادونه

هغو لاسته راوړنو خخه ده چې موره ورته
تل لوړیتوب ورکړۍ او ډاډ مو ترلاسه
کړۍ ترڅو د دې موخي د پوره کولو
لپاره له هیڅ ډول هڅو دریغ ونکړو. د
مجلې د محتوا له لارې موره په بریالی
توګه وکولای شول ترڅو د بانکوالی
مغلې نېټه ګرانو هیوادوالو ته په آسانه او

د انگلیسي ژبې برخه د مجلې له ۱۹۱ ګنې خخه پیل شوه او په وروستيو چاپ شوو ګنو کې په یاده ژبه هم لیکنې شاملې شوې

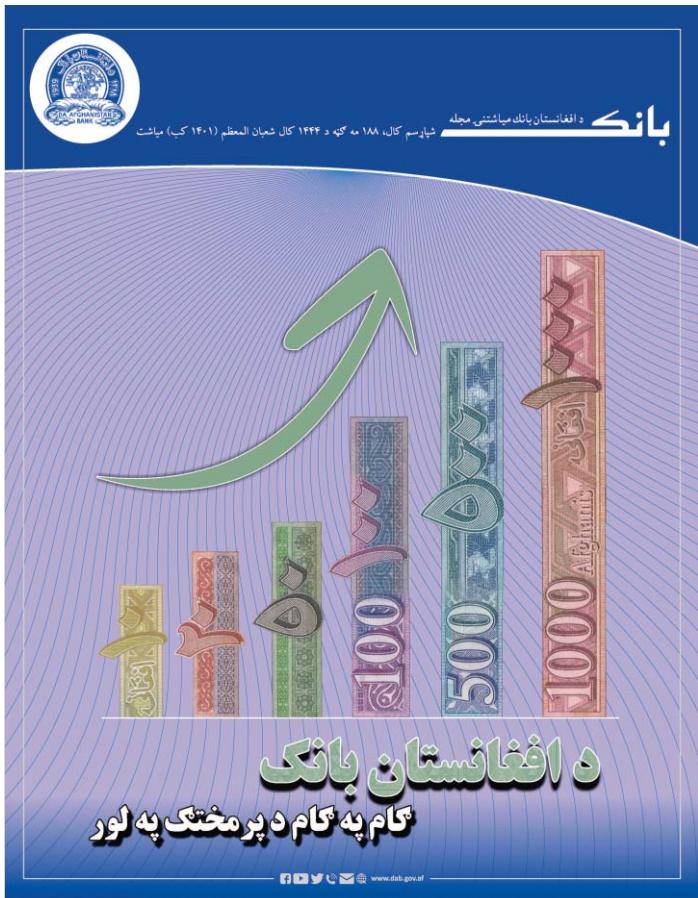
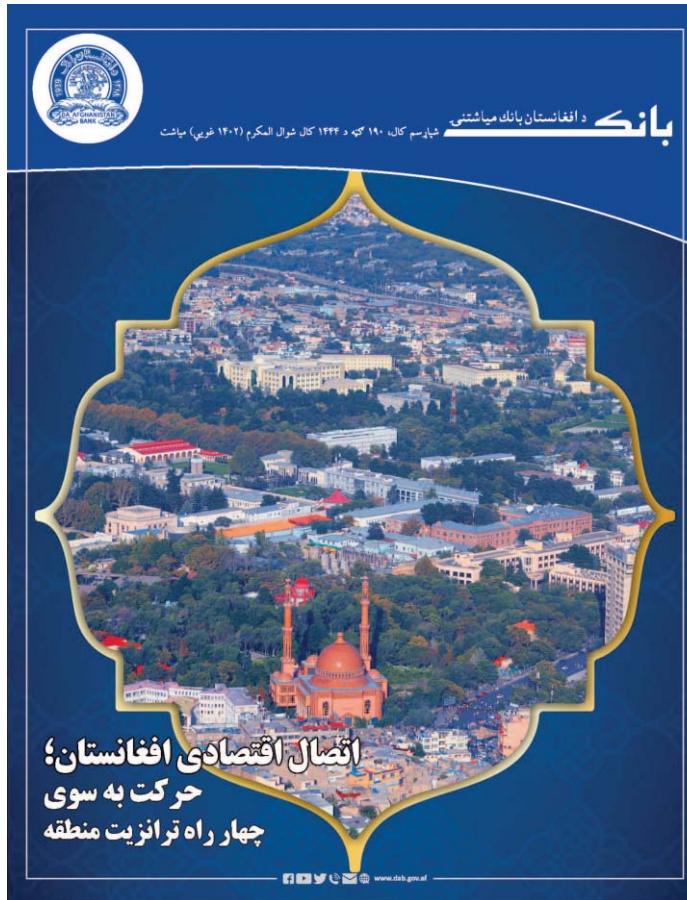
ساده ټکو توضیح او د بانکوالی بیلابیلو
برخو ته یې لاسرسی ممکن کړو. دې
چارې له مور سره مرسته وکړه چې د
هیواد پر بانکي سکتور د خلکو باور
زیات کړو چې په پایله کې یې د هیواد د
بانکي سکتور د ثبات او اقتصادي ودې
په برخه کې مښې اغیزې ترستړو شوې
دي. د بانک مجله د رونتیا او څواب
وېښې په برخه کې هم بشه وخلیده خکه
چې د محتوا په مسټ یې زموږ ګران
لوستونکي د دې جوګه کړل چې د
بانک د فعالیتونو، پروګرامونو او نوبنتونو
خخه په دوامداره توګه خبر شي، د بانک
پر مختګونه وخاري او د هیواد پر اقتصاد
ې اغیزې تحلیل کړي.

وټه اسلامی بانکوالی؟

په موخه په هره ګډه کې په پښتو او درې
ژبود نړیوالو مجلو لکه بانکر،
اکانومیست او نورو نوموتو مجلو خخه،
چې له خورا ډیر اعتبار خخه برخمنې
دي، ژبایل شوې مقالې خپرې کړې دي.
ولس ته د افغانستان بانک د پالیسيو او
پروګرامونو او د بانکي او اقتصادي
موضوعاتو په اړه د غوره او اغیزناک

**د مجلې د محتوا له لارې موره په
بریالی توګه وکولای شول ترڅو د
بانکوالی مغلې نېټه ګرانو
هیوادوالو ته په آسانه او ساده ټکو
توضیح او د بانکوالی بیلابیلو برخو
ته یې لاسرسی ممکن کړو.**

عامه پوهاوي برابرولو ترڅنګ د هیواد په
اقتصاد کې د افغانستان بانک رول په
واضح ډول خرګندول د مجلې یوه له

په راتلونکو ګنو کې خه موندلای
شو؟

د مجلې د راتلونکو ګنو موضوعات به
ترډېره پر اسلامي بانکوالي، د بانکوالي په
برخه کې د چېکو بدلونونو او
ټکنالوژيکي پر مختنگونو او پر ملي سواد
راخرخي. اوسمهال اسلامي بانکوالي د
بانکوالي يوه مخ پر ودې برخه ده چې د
اسلامي هیوادونو ترڅنګ يې په غیر
اسلامي هیوادونو کې هم د فعالیت لمنه
پراخه شوې ده. په راتلونکو ګنو کې به د
اسلامي بانکوالي د بیلایلو برخو په اړه
موضوعات وړاندې او فرصتونه، ننګونې
او اغیزې به یې وڅیرو.

برخه زیاتول د دې لامل کېږي چې د
مجلې محتوا ته لا زیات لوستونکي
لاسرسی پیدا کړي او له دې لارې به د
افغانستان بانک و توانیبرې ترڅو په
اغیزناکه توګه د نورو هیوادونو له پالیسي
جوړونکو، اکادميکې تولنې او اقتصادي
کارپوهانو سره خپل دریئ شریک او د
غوره اړیکو پاللو په برخه کې به مثبت
رول ولوبوي. همدارنګه، دا چاره کولای
شي چې د افغانستان د اقتصادي او ملي
مسایلو په اړه د یو نړیوال لید رامنځته
کولو په برخه کې مثبت رول ولوبوي او
لازیاتې نړیوالې همکاري ته نوره هم لاره
هواره کړي.

**د مجلې د راتلونکو ګنو موضوعات
به ترډېره پر اسلامي بانکوالي، د
بانکوالي په برخه کې د چېکو
بدلونونو او ټکنالوژيکي پر مختنگونو
او پر ملي سواد راخرخي.**

هم د افغانستان بانک له تګلارو،
سیاستونو، ګډونو او پروګرامونو خڅه خبر
شي او په مجلة کې به په انګلیسي ژبه د
خپرېدونکو مقالو او اقتصادي تحلیلونو
څخه د انټرنیټ له لارې ګټه واخلي.
همداراز، په مجلة کې د انګلیسي ژبه

شي د موثرو ملي پريکرو کولو په برخه
کې ترې ګټه واخلي.

ستاسي همکاريو ته سترګې په لار
مور يو خل بيا له خپلو لوستونکو، قلمي
همکارانو او کارکونکو خخه د زړه له
تله مننه کوو چې د بانک د مجلې په دي
اوږد سفر کې مو زمور ملا وټله او هيله
مند يو چې په راتلونکي کې به هم له
مور سره اوږد په اوږد د خپلو ګټورو
نظرياتو، سپارښتو او ليکنو په مېت دا
مجله نوره هم بلایه کړئ او د هيوا د
بانکي سکتور د پیاوړتیا او د اقتصاد په
پرمختګ کې به ونډه واخلي. همداراز،
زمور دروازې د ټولو پر مخ خلاصې دی
او ګران لوستونکي کولاي شي چې په
پښتو، دري او انگلیسي ژبو د
بانکوالي او اقتصاد په برخه کې
څلې خېرنې، مقالې او تحلیلونه
مور ته راواستوي ترڅو د کټپلاوی
له تایید وروسته د بانک په مجلة
کې د چاپ وياړ ترلاسه کړي.

انورالله حیات

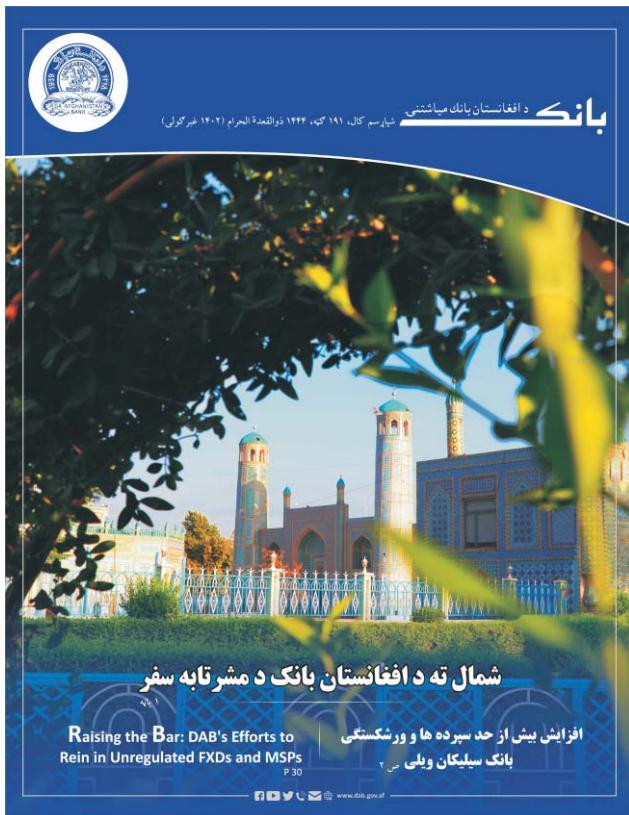
د افغانستان بانک د نشراتو مدیر

هم مغلقه کړي ۵۰.

زمور دروازې د ټولو پر مخ خلاصې دي او ګران لوستونکي کولاي شي چې په پښتو، دري او انگلیسي ژبو د بانکوالي او اقتصاد په برخه کې څلې خېرنې، مقالې او تحلیلونه مولو ته راواستوي

همدارنګه د بانکوالي په صنعت کې
اوسمهال د ټکنالوژيکي پرمختګونو له
برکته د پام وير مثبت بدلونونه رامنځته
شوي دي. مور هود لرو ترڅو په
راتلونکو ګنو کې د بانکوالي په برخه
کې د پرمختګونو، ټکنالوژيکي بدلونونو
او پر بانکي خدمتونو او مشتریانو د ملي
ټکنالوژي (FinTech) د څینو روستيو
پرمختګونو لکه بلاکچین، مصنوعي
حیرکتیا، موبایل بانکوالي وغيره اغېزو،
ننګونو او ګټو ترڅنګ، د نورو بیلابیلو
موضوعاتو په هکله له لوستونکو سره
معلومات شريک کړو. سربېره پر دي، د
مرکري بانکونو پر فعالیتونو به د ډیجیټالی
بدلونونو اغېزې او په نوي عصر کې د
مرکزي بانکونو پر وړاندې
خندونه، ننګونې او فرصتونه
وڅیرو.

مالی سواد نن سبا د افرادو او ټولنو
لپاره یوه خورا مهمه مسله ده او په
ځانګړي توګه په اوسنۍ نړۍ کې
ېږي اهمیت نور هم ورڅه تر بلې
زياتيري څکه چې د نړۍ
اقتصادي، بانکي او ملي سکتورونه
په ډېرې چېکۍ سره نوو
پرمختګونو او ټکنالوژيکي
بدلونونو ته په خپله سينه کې خای
ورکوي چې دې چارې د ملي
پوهې نړۍ د پخوا په پرتله نوره

آنلاین بازار او سوداګری

شخص چې له انټرنیټ سره وصل وي،
کولای شي چې په سوداګری او پانګونه
کې برخه واحلي. دې چارې د هغه
کسانو لپاره نوي فرصتونه رامنځته کړل

بازارونو ته يې د نړۍ په کچه د انفرادي
سوداګرو لاسرسی ممکن کړ. د آنلاین
بازارونو له عمده ګټو خخه یوه يې دې
بازارونه ته آسانه لاسرسی دی. هر هغه

د انټرنیټ او معلوماتي ټکنالوژۍ راتک
په مالي او اقتصادي برخو کې انقلاب
راوست چې په پایله کې د آنلاین مالي
بازارونه لپاره نوي شوه چې دې

فرصتونه یې هم آسانه کړل.

له نړیوالو بازارونو خخه یې یو هم د فوریکس آنلاین بازار دی. فوریکس د اسعارو د پیروپلور نړیوال بازار دی چې د اسعارو د تبادلې د نرڅ له تفاوت خخه پکې ګټه اخیستل کیږي. دا په نړۍ کې ترټولو لوی مالی بازار دی چې هره ورڅ پکې د کمپیوټراو مبایل له لارې د نړۍ بېلا بېلو خایونو خخه د اشخاصو، شرکتونو او حکومتونو لخوا اسعاری معاملات ترسره کیږي او په تهیلیونونو ډالر پکې لاندې باندې کیږي. که خه هم دا سوداګری د نړۍ په چیری هیوادونو

د افغانستان بانک چې په هیواد کې د بانکي او غیربانکي مالي موسسو ته د جوازونو صادرولو مرجع ده، تر اوسه هیڅ شخص یا شرکت ته د فوریکس آنلاین فعالیتونو جواز نه دی صادر کړي او د هغوي فعالیتونه غیر قانوني ګڼي.

چې بنایي په تیرو وختونو کې یې دودیزو مالي بازارونو ته لاسرسی نه درلود. آنلاین بازارونه ډیرې اسانټیاوې وړاندې کوي، سوداګر کولای شي هر وخت چې وغواړي په ژوندۍ بهه د بازار معلوماتو ته لاسرسی وموسي، سوداګری ترسره کړي او د نړۍ له هر ځای خخه خپلې سوداګری اداره کړي. برسيره پردي، آنلاین بازارونه ډیرې وختونه د راکړې ورکړې تیټ لګښتونه او ډيره روښيا لري. که خه آنلاین بازارونو ته لاسرسی او په دې بازارونو کې پانګونه اسانه شوې ده، او دې بازارونو د ګټې

تللاسه کولو لپاره د نړې سوداګر پر مخ بیلایلې دروازې پرانستې خو دا بازارونه د زیان له خطرونو خخه هم بې برخې پاتې نه شول او د درغليو، چل ول او غلا

او د اټکل پر بنسته ترسره کېږي. د اسعارو ارزښت په چېکۍ او غیر متوقع چول بدلون مونډلای شي، او د دې چېر امکان وي که چېري ډسوداګر او اټکل غلط ثابت شي یا خپل خطرونه په اغیزناکه توګه اداره نه کړي نو د پیسو لوی مقدار به له لاسه ورکړي. په داسې وضعیت کې د فوریکس سوداګر ممکن د اسعارو په نرخونو کې د پام وړ بدلونونو شاهد ووسی، چې دا چاره هم فرصتونه او خطرونه رامنځته کولای شي. په دې صورت کې په چېکۍ او مؤثره توګه د دې بدلونونو اټکل او اقدام کول چېر پېچلی او ستونزمن کار دی او پکې پاتې راتلل ممکن د پام وړ زیان رامنځته کړي. د دا چول وضعیت یو له اصلی ننګونو خخه د خطر اداره کول دي. څکه چې نرخونه په چېکۍ سره بدلېږي، دا ستونزمن چاره ده ترڅو سوداګر د دې اټکل وکړي چې نرخونو به کوم لوري ته درومي، ترڅو خپلې ستراتیزی او د خطر مدیریت تخنیکونه د هغې سره سم تنظیم کړي. دا هم امکان لري چې سوداګر په فوریکس کې د نرخونو دې په ثباتی په دوره کې خطرات او فرصتونه په بریالیتوب سره اداره کړي او ممکن د پام

د فوریکس زیانونه د فوریکس سوداګری اکثرا لوړه ګټه او چېر تاوان له خانه سره لري، پدې معنی چې سوداګر کولای شي په نسبتا لبرې پانګې سره د پیسو لوی مقدار کنټرول کړي. که له یوې خوا دا چاره کولای شي چې ګټه زیاته کړي، له بلې خوا سوداګر ته ډیر زیات زیان هم متوجه کولای شي او په پایله کې سوداګر له

کې قانوني ده خوله دې سره سره په ډیرو هیوادونو کې غیرقانوني ګنل کېږي چې قانوني او غیرقانوني حیثیت یې له هیواد خخه بل هیواد ته توپیر لري او ډیري هیوادونه یې د بشپړ بندیز پرخای د مقرر او له لارې تنظیم کول غوره ګنې. په ځینې هیوادونو کې ممکن د فوریکس سوداګری محدودیتونه یا فرعی بندیزونه ولري یا ممکن په بشپړ ډول منع وي. د یلګې په توګه په امریکا، بریتانیا او کانادا او ډیرو نور هیوادونو کې د فوریکس سوداګری قانوني او د افغانستان په شمول په هند، شمالی کوریا، بیلاروس او ایران او داسې نورو هیوادونو کې غیرقانوني او حکومتونه یې خپل اتباع په فوریکس کې له سوداګری خخه منع کړي دي.

د افغانستان په شمول په هند، شمالی کوریا، بیلاروس او ایران او داسې نورو هیوادونو کې غیرقانوني او حکومتونه یې خپل اتباع په فوریکس کې له سوداګری خخه منع کړي دي.

خپلې تولې پانګې خخه لاس وينځۍ او له خپلې پانګه شوو پیسو خخه زیات پورورې کېږي. همداراز د فوریکس بازار خورا ټبی ثباته دی او نرخونه اکثرا په چېکۍ او غیر متوقع چول بدلېږي چې له امله یې د راتلونکې نرڅو بدلونونو وړاندوينه ستونزمنيرې او سوداګر ممکن خان د ناخاپې زیانونو سره مخ کړي. دا سوداګری له خورا ډیرو خطرونو ډکه ده پیسو ادارې خخه جواز ترلاسه کړي.

او د هغوي فعالیتونه غیر قانوني ګئي. نو له دي کبله باید زمورو ګران هیوادوال په دې برخه کې له ډيرې پاملنې خخه کار واخلي او دا چول اشخاصو او شرکتونو سره د هیڅ ډول مالي او سوداګریزې معاملې د ترسره کولو ته زړه به نکړي خکه چې دا چاره به خطره نه ده او د هپوادوالو لپاره مالي زيانونه رامنځته کوي. پر دې سربېره، فوريکس له هیواد خخه بهر د اسعارو وتلو ته زمينه برابروي چې په پایله کې د هیواد پانګه د دې پرخای چې په هیواد کې دنه وکارول شي، بهر ته انتقاليري دا چاره نه یواخې دا چې د افغانی ارزښت زيانمنولاي شي بلکه د هیواد پر اقتصاد منفي اغیزې پريښوو دلای او اقتصادي به شاتۍ او مالي بحرانونو ته لاره هوارولای شي.

لیکنه: سید خالد خالقیار د افغانستان بانک د نشراتو مدیریت لوی آفیسر

زيانونه له کبله کولای شي سوداګر د دیوالیه کيدو تر سرحده ورسوي او د سترګو په رب کې خپله ټوله پانګه له لاسه ورکړي.

په فورکس آنلاين بازار کې د نړۍ ډېرو خلکو خپلي شتمني له لاسه ورکړي خکه چې ځینو شرکتونو د فورکس په نامه له خلکو خخه پيسې او اسعار تر لاسه او هغوي ته یې فریب ورکړي. په دې بازار کې د ګټې په پرتله د زيان احتمال زيات وي. د فوريکس د زيانونو، درغليو او د چل ول احتمالونو او خطرونو ته په کتو د فوريکس سوداګرۍ په ټول هیواد کې ممنوع او غیرقانوني اعلان شوه خکه چې په مرکز او یو شمېر ولايتونو کې ځینو اشخاصو د فوريکس آنلاين سوداګرۍ په نوم مالي معاملې ترسره کولي. حمل دا چې د افغانستان بانک چې په هیواد کې د بانکي او غيربانکي مالي موسسو ته د جوازونو صادرولو مرجع ده، تر اوسه هیڅ شخص يا شرکت ته د فوريکس آنلاين فعالیتونو جواز نه دی صادر کړي

وړ ګټې ترلاسه کړي خو په دغې وخت کې تجارت خورا خطرناک او د پانګې خوندي کول ډير ستونزمن وي.

د دې ترڅنګ، د فوريکس بازار په لویه کچه یو تنظيم شوی بازار نه دی او مقررات پکې په کمه کچه شتون لري، پدې معنى چې سوداګر ممکن د درغلې، چل ول او نورو غیر قانوني ګپنو سره مخ شي. سوداګرلو لپاره د درغلې او چل ول کوونکو سوداګرلو په ګوته کول ډيره ستونزمنه چاره وي او له همدي امله کيدای شي د زيان سره لاس و ګريوان شي. سربېره پر دې، فوريکس یوه پېچلې نړۍ ده او په پېچلتياوو یې سر خلا-صول په ځانګړې توګه هغو کسانو لپاره چې نوي دې بازار ته داخلېري، خورا ستونزمن وي خکه دا د اقتصادي پېښو، تخنيکي تحليل او د خطر مدیریت د تخنيکونو ژوري پوهې ته اړتیا لري. پداسي حمل کې چې د فوريکس سوداګرۍ کولای شي د ګټې لپاره فرصتونه وړاندې کړي خو د لور خطر او

منابع

۱- مال او پېښي، افغانستان د اسلامي هیواد په توګه: لیکوال: مطبع الله نوشیر سروری د ۱۳۹۵ لیبریز کال

۲- فلسفه اقتصاد اسلامي: زیر نظر: داکټر علیرضا رحیمي بروجردي: تدوین: حسین عیوضلو/ سال نشر زمستان ۱۳۷۸

۳- پژوهشی در مباحث نوین فقهی / تاليف علامه محمد تقى عثمانی / عضو مجمع فقه اسلامي جده و نائب ريس دارالعلوم کراچی / ترجمه: محمد رضا رخشانی

۴- سیاستي بر مقدمه کار کرد بردي سازمان های پولی و مالي بین المللی / چاپ دوم با تجدید نظر / موسسه عالي بانکداری ايران/ بانک مرکزي جمهوري اسلامي ايران

نقش بانکداری اسلامی در توسعه اقتصادی

در محیط مختلط در اقلیت اند. نقش عمده که بانک های اسلامی در توسعه اقتصادی ایفاء می کنند عبارت از جمع آوری منابع و توزیع دوباره عادلانه آن میباشد. بانک اسلامی بحیث موسسه مالی، متشکل از سهامداران (صاحبان سرمایه) و سپرده گذاران میباشد که این دو گروپ زمینه توسعه اقتصادی را در حوزه های سرمایه گذاری، بانکی و تکافل مساعد می سازد.

کشورهای غیر اسلامی نیز ایجاد شده است که از جمله در استرالیا، کانادا، دنمارک، انگلستان و ایالات متحده آمریکا فعالیت می کنند. قابل یادآوری است که در ایران و سودان، همه بانک ها مکلف اند تا بر اساس اصول تامین مالی اسلامی فعالیت کنند. در حالیکه در کشورهای غیر اسلامی فعالیت های بانک های اسلامی در کنار بانک های متuarف

در طول ۱۴ سال بعد از بحران بزرگ مالی جهانی (۲۰۰۸ م)، بانکداری اسلامی گسترش سریع پیدا کرده و سبب به میان آمدن مؤسسات مالی اسلامی و بانک های اسلامی زیاد در جهان شده است. زیرا آنها معاملات خود را بدون ربا انجام میدهند. قابل ذکر است که گسترش مؤسسات مالی اسلامی تنها در محدوده کشورهای اسلامی باقی نمانده است بلکه در

نقش و شیوه های تامین مالی در بانکداری اسلامی:

بانکداری اسلامی کمک میکند تا توسعه اقتصادی پایدار ایجاد شود. تشویق بانکداری اسلامی می تواند سبب شود تا برای افراد جامعه کار ایجاد شود. از طرف دیگر انجام بررسی و تحقیقات ژرف نشان میدهد که بانک های اسلامی، سرمایه گذاری را به طرف واقعی آن سوق داده و توسعه اقتصادی و مفاد سرمایه را تضمین می نماید. با استفاده از نظام بانکداری اسلامی می توان اشخاص ماهر را تشویق به کار کرد و بیکاری را در کوتاه مدت و بلند مدت کاهش داد. در نظام بانکداری اسلامی با تقسیم مفاد و ضرر خطرات سرمایه گذاری کاهش نموده و سبب تشویق و ارتقای تجارت می شود و از طرف دیگر باعث کنترول انفلاتیون می گردد. بانکداری اسلامی سبب میشود که افراد طبقه متوسط و کار آفرین هم پس از مدتی صاحب سرمایه شوند. از طرف دیگر سبب تشویق در بخش ساخت و ساز شده و سبب کاهش بیکاری و ارتقای اشتغال در جامعه میشود. جهت رسیدن به اهداف ذکر شده فوق، یک سلسله معاملات/ابزارهای اسلامی از قبیل؛ مرابحه، مشارکه، مضاربه، اجاره، استصناع، سلم و مزارعه مورد استفاده قرار میگیرد. دیده میشود که نظام بانکداری اسلامی در توسعه اقتصادی نقش مهمی دارد که با استفاده از معاملات ذکر شده

شرعی امور مالی نقش اساسی دارد. به این اساس سرمایه گذاری که مطابق شرعیت نباشد مجاز دانسته نشده و سرمایه گذاری در آن صورت نمیگیرد. بطور مثال سرمایه گذاری در مواد مخدر، کلوب رقص، الکول سازی و غیره غیر مجاز می باشد. تمرکز بانک های اسلامی برای بدست آوردن مفاد برای تقسیم آن بین افراد جامعه و سرمایه گذاران است. از جانب دیگر، اسلام بدست آوردن مفاد را تشویق میکند، و کسب مفاد نماد از تجارت موفق و ایجاد ثروت جدید است.

گسترش مؤسسات مالی اسلامی تنها در محدوده کشورهای اسلامی باقی نمانده است بلکه در کشورهای غیر اسلامی نیز ایجاد شده است

با پیچیده تر شدن اقتصاد و دشواریهای زندگی انسان امروز موجودیت بهره (ربا) بانکی بدون در نظر گرفتن حاصل سرمایه، شرکت ها را در یک حالت غیر پیشیبینی شده قرار داده است که افراد و شرکت ها برای بیرون رفت از این وضعیت باید راه حل مناسبی را دریابند. بنابر این، بانکداری اسلامی نوعی بیمه اقتصادی را برای این افراد و یا شرکت ها میتواند ایجاد کند. چون بانکداری اسلامی تمام معاملات تجاری و سرمایه گذاری را با مشارکت در مفاد و زیان انجام میدهد، و از طرف دیگر انواع وجوده (سرمایه انباسته شده) را جمع آوری کرده و بسوی سرمایه گذاری مولد به شیوه اسلامی سوق میدهد. جمع آوری سرمایه به شکل سیستماتیک (سیستم بانکی) خود سبب ثبات و توسعه اقتصادی در یک جامعه می شود، و از طرف دیگر سبب تقسیم خطرات بین پس انداز کنندگان مفاد و زیان را طور عادلانه بین هم تقسیم کنند تا باشد که توزیع ثروت به شکل عادلانه صورت گرفته و توسعه اقتصادی که همانا اهداف اساسی نظام اسلامی و بانکداری اسلامی است برآورده شود.

نقش عمده که بانک های اسلامی در توسعه اقتصادی ایفاء می کنند عبارت از جمع آوری منابع و توزیع دوباره عادلانه آن میباشد

در موجودیت ربا، زیان تجارت در نظر گرفته نمیشود و ممکن است ثروت واقعی ایجاد نشود. عدالت اجتماعی که یکی از عوامل مهم توسعه است، ایجاب میکند که صاحبان سهم (سرمایه گذاران) و پس انداز کنندگان مفاد و زیان را طور عادلانه بین هم تقسیم کنند تا باشد که توزیع ثروت به شکل عادلانه صورت گرفته و توسعه اقتصادی که همانا اهداف اساسی نظام اسلامی و بانکداری اسلامی است برآورده شود.

بر اساس ریا دانسته شده است و به همین دلیل بود که در کشورهای غیر اسلامی نیز بانکداری اسلامی مورد توجه قرار گرفته و یک تعداد شعبات بانکداری اسلامی را ایجاد کرده اند. بطور عموم میتوان گفت نظر به ارزیابی های که صورت گرفته یگانه نظام بانکی برای ایجاد توسعه اقتصادی پایدار که بتواند جهان را از حالت بی ثباتی نجات دهد و باز دهی سرمایه به شکل عادلانه آن بین افراد جوامع تقسیم شود نظام بانکداری اسلامی است. بانکداری اسلامی می تواند نقش اساسی را در توسعه اقتصادی همه کشورها بازی کند. باید خاطر نشان کرد که انواع قرارداد های مالی ارائه شده توسط بانک های اسلامی نه تنها به شکوفایی اقتصادی کشورها موثر بوده بلکه از طریق توزیع مجدد درآمد ها، انصاف و عدالت اجتماعی را نیز تأمین کرده است.

نویسنده: ذبیح الله زیارمل

تحلیلگر اقتصاد بین المللی و هماهنگ
کننده ارتباطات

آمریت عمومی سیاست پولی

های مالی مواجه شده اند که اکثر بحران ها به سبب کمی و کاستی که در نظام های بانکی کشورها وجود داشته به میان آمده است. بحران مالی جهانی که در سال ۲۰۰۸ م به وقوع پیوست، نرخ بهره (ربا) منحیت یکی از عوامل عمدۀ آن بوده

مراقبه، مشارکه، مضاربه، اجاره، استصنایع، سلم و مزارعه مورد استفاده قرار میگیرد. دیده میشود که نظام بانکداری اسلامی در توسعه اقتصادی نقش مهمی دارد که با استفاده از معاملات ذکر شده در عرصه های مختلف چون؛ صنعت، زراعت، خدمات و غیره سبب توسعه شده که در مجموع سبب توسعه کل اقتصاد میگردد.

نتیجه گیری:

بانک ها کلیدی برای توسعه در هر اقتصاد استند، یکی از عواملی که امروز تجارت جهانی را در نقطه قابل عطف قرار داده بانکداری است. امروز بیشتر کشورها به اساس ارتباطات با هم وابسته اند، که این وابستگی نقش بانک ها را بیشتر و برجسته تر ساخته است. هر نظام اقتصادی امروز در قدم اول نیاز به ارتباطات دارد که ارتباطات مالی بیشتر توسط بانک ها برقرار میشود. در نظام های اقتصادی، نظام بانکی آنها به شکل نقش خود را در توسعه اقتصادی بازی میکند. نظام بانکداری کمک کرده تا جهان امروز را به یک دهکده تبدیل کند و همه با هم کار کنند. قابل یادآوری است که نظام های مالی دنیا در طول تاریخ به بحران

بانک های اسلامی بحیث واحد مؤثر تنها برای تأمین منابع مالی سرمایه گذاران نیست، بلکه از منافع اقتصادی مشتریان نیز حمایت همه جانبی میکند

است. باید راه های بدیل برای بیرون رفت از ربا را دریافت کرد، تا باشد از تکرار چنین بحران ها در آینده جلوگیری شود. تحقیقات نشان داده است یگانه بانک های که در جهان از بحران اقتصادی ۲۰۰۸ م در امان مانده بودند، فقط بانک های اسلامی بودند، چون اساس بحران از نرخ بهره (ربا) به وجود آمده بود و بانک های اسلامی بیشتر بر اساس شراکت در مفاد و ضرر کار میکنند. بعد از تحقیقات همه جانبی، بانکداری اسلامی یگانه بدیل برای جایگزینی بانکداری متعارف یا بانکداری

مؤلف:

1. Reguia,C.(2011).*The role of Islamic Banks in Economic Development.* www.fatwa.org.za/OtherIslamicSections/IslamicEconomics/pdf. No : 04.
2. Kahf. M, (1999). *ISLAMIC BANKS AT THE THRESHOLD OF THE THIRD MILLENIUM*, IRTI, and Kingdom of Saudi Arabia.
3. Fuad Al- Omar, Mohammed Abdel-Haq (1996). *Islamic banking: theory, practice and challenges*, ZED BOOKS, Islamic studies/ Economics. P: 22.
4. Chapra, M.U. (1983). MONETARY POLICY IN AN ISLAMIC ECONOMY, Jeddah: International Centre for Research in Islamic Economics, 1983, <http://www.muchapra.com/b4.2.html> 14/01/1429.

اقتصادي خبرونه

پاکستان تر منځ دوه اړخیزه هوکړه لاسليک شي، خو موره وکولای شو غوره ګمرکي اساتياوو ته لاسرسى ولرو». سوداګر اجمل ساپې زياتوي: «په وخت سره چې موټر معلوم شي او دواړو خواوو ته ۲۴ ساعته کار وشي، دا به وکولای شي چې په پاکستان کې د افغانستان تولیداتو ته د سیالی بنه زمينه برابره کړي». د صنعت او سوداګرۍ وزارت د ورکړل شویو مالوماتو له مخې، دروان هجري لمريز کال په لومړيو دريو میاشتو کې د ۱۵۰ مېلیونه ډالرو په ارزښت سوداګریز توکي، د هند، چين او ایران په ګډون د

پنه او د ډبرو سکاره صادر شوي دي. د صنعت او سوداګرۍ وزارت ويائند اخندزاده عبدالسلام جواد وايي: «پاکستان ته زمورد ډېرى صادرات د ډبرو سکاره، مالوچ، لوبيا، کاني ډبرې، غالى او تازه میوه ده او له پاکستانه زمورد وارداتي توکي وريجې، سيمنت، البسه او کتان محصولات دي». یو شمير سوداګر بیا وايي، له پاکستان سره د سوداګریزې راکړې ورکړې د زياتيدو لپاره باید ګمرکي ستونزې حل شي او بندرونه هم باید ۲۴ ساعته فعال وي.

سوداګر اميد حیدري وايي: «اړتیا ده چې د افغانستان او

لاملونه دی چې پر سوداګرۍ باندي ېې مشتبې او منفي اغږي کړي دي، خو په اوس مهاله کې د دواړو هپوادونو تر منځ سوداګرۍ په انډول ډول روان دي». له دي سره سم، د صنعت او سوداګرۍ وزارت پاکستان ته د صادراتو له زياتېدو خبر ورکوي. دغه وزارت وايي، د روان لمريز کال په لومړيو دريو میاشتو کې د ۲۰۱ مېلیونه ډالرو په ارزښت سوداګریز توکي پاکستان ته صادر شوي دي.

د دي وزارت په وینا، پاکستان ته تر ډېرې تازه میوې، غالى،

د سوداګرۍ خونې مسوولان:
له پاکستانه افغانستان ته د وارداتو کچه کمه شوي د افغانستان او پاکستان د سوداګرۍ ګله خونې مسوولان وايي، له پاکستانه افغانستان ته د وارداتو په کچه کې کموالي راغلى دي. د دي خونې ريس د صادراتو په کچه کې د کموالي لاملونه بانکي او ټرانسپورتي ستونزې، په هپواد کې د پېر او پلور بازار پیکه کېدل، د ویزې په برخه کې ستونزې او په پاکستان کې منفي ملي ناورین، بولي. د افغانستان او پاکستان د ګله پې سوداګرۍ خونې ريس نقیب الله ساپې وايي: «خینې

اقتصادی، گفت: «[افزایش صادرات ما] سبب تحکیم ارزش پول ملی، توازن بیلانس تجارت خارجی، بالا رفتن قدرت خرید از بازار بین‌المللی و همچنان سبب توازن بیلانس اسعاری مملکت می‌شود».

پیش از این وزارت صنعت و تجارت گفته است که افغانستان در سال ۱۴۰۱ هجری خورشیدی بیش از دو میلیارد دالر صادرات داشته که بیش ترین صادرات به پاکستان، هند، چین، ایران و امارات متحده عربی انجام شده است.

که بازارهای جهان به ویژه روسیه به فرآورده‌های کشاورزی افغانستان نیاز دارد و فعال شدن دهلیزهای هوایی در افزایش صادرات کشور سودمند است.

خانجان الکوزی، عضو هیات مدیره اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری، گفت: «چون آسیای مرکزی و ایران عین میوه را دارد، ما به آن‌جا زیاد مارکیت نداریم. در روسیه [مارکیت] داریم اما متأسفانه از راه ترانزیت سه چهار کشور آسیای میانه تیر می‌شود، مشکلات ایجاد می‌کند و ما نمی‌توانیم به آنجا بررسیم».

آذرخش حافظی، آگاه مسایل

چین و ایران انجام شده است. آخندرزاده عبدالسلام جواد، سخنگوی وزارت صنعت و تجارت، به طلوغ‌نیوز گفت: «اکثراً اقلام صادراتی ما میوه تازه بوده است. میوه خشک، نباتات طبی، قالین و زعفران بوده و همچنان به کشورهای هندوستان، پاکستان، چین، ایران و کشورهای عربی صادر شده».

در همین حال، اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری می‌گوید که سهولت‌های بیشتر باید به بازرگانان فراهم شود تا میزان صادرات از این هم افزایش یابد.

مسولان در این اتاق باور داند

سیمی او عربی هبودونو ته صادر شوی دی.

صادرات کشور در ربوع نخست سال خورشیدی از مرز ۳۵۰ میلیون دالر گذشت

وزارت صنعت و تجارت می‌گوید که افغانستان در سال روان هجری خورشیدی به ارزش بیش از ۳۵۰ میلیون دالر صادرات به کشورهای منطقه داشته است. به گفته‌ی این وزارت، این رقم پنج درصد افزایش را در مقایسه با سه ماه نخست سال پار نشان می‌دهد و بیشتر این صادرات به پاکستان، هند،

سرچینه:
۱- طلوغ نیوز

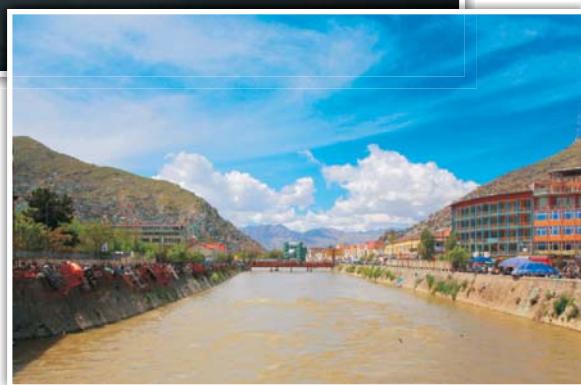
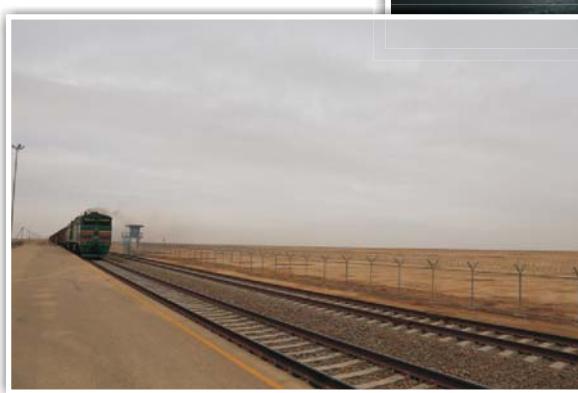
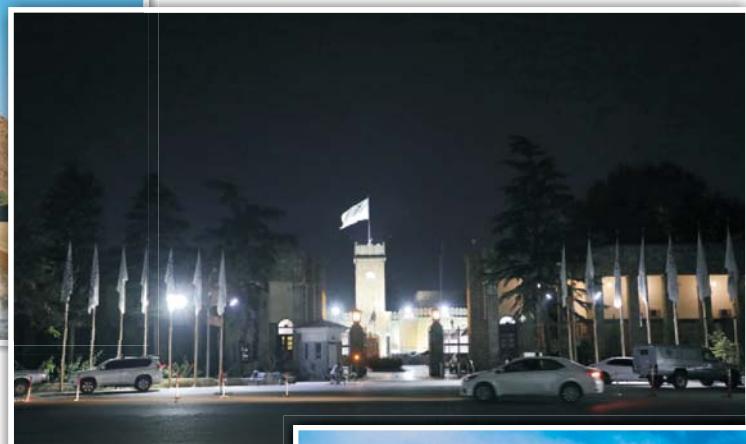
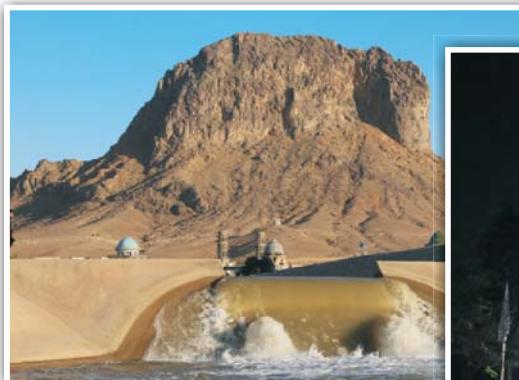

افغانستان د سوکالی او پرمختیا په لور درومي!

سالنگ لوپې لارې رغول، په پلازmineه کابل او ټولو ولايتونو کې د بناري پراختيا او تنظيم چاري او د حلقوي سړکونو او د بنارونو د واټپونو او خلور لارو رغول یې ستري بيلګې دي. ورته مهال اداري فساد ترډېره له منځه تللی او د نشه اي توکو کښت هم خورا کم شوي دي. دا ټول هغه خه دي، چې نړيوال سازمانونه پرې د تائید مهر لګوي. د اسلامي امارت تر قيادت لاندې ټول پخواني دولتي کارکونکي او مسلکي کدرونه په پوره ژمتيا د هېواد په بیلابیلو دولتي ادارو کې په کار بوخت دي او د

له داخلې عوایدو خخه تمویلېږي. هېواد ته د سولې او امنیت په راتګ سره ګنې شمېر داخلې او بهرنې سیلانیان د هېواد له ګوټ ګوټ خخه لپدنه کوي، چې دا ټول د خلکو په ژوند او اقتصاد مشبته اغېزه پرباسې. د دې ترڅنګ، په بنارونو او لري پرتو سیمو کې ستري او وړې پروژې تر کار لاندې دي، چې د قوش تېپې کanal، د کابل کندهار لوپې لارې ترمیم، د آمو سیند تر غاړې په سرپل او فاریاب ولايتونو کې د نفتی خاګانو د عملې کارونو پیل، د برښنا بندونو د پاتې کارونو بیا پیلېدل، د شمالی او جنوبي

افغانستان پس له خلوېښت کلنې جګړې د آرام ساه اخلي اوله جنګ او نا امنیو خخه خلاص هېواد په توګه د نوو هیلو او آرمانونو پر لار ګامونه ړدې. هر افغان د با عزته او آرامه ژوند لپاره زیار ګالي ترڅو وکولای شي پر ځان بسیا شي. پر ټول ھیوادد امن و امان چاپريال واکمن دې، لوپې لارې پرانیستې دي او سوداګریز توکي نه یواحې د هېواد دنه، بلکې نورو ګلونې یو هېوادونو ته هم په یوه ډاډمنه فضاء کې صادر پړي. د هېواد ملي عوایدو کې پامور زیاتوالی راغلي او لوړۍ خل دی چې ملي بودجه د هېواد

د چې د افغانیو په ساتنه کې خپل ملي مکلفیت سرته ورسوی او ساتنې ته یې خاصه پاملنې وکړي. همدارنګه، له هیوادوالو تمه کېږي ترڅو د افغانستان د خوکالی لپاره متې را به و هي او د هیواد په اقتصادي پرمختګ کې خپل رول ولوبوي.

د یو سوکاله، پرمختلي او آباد افغانستان په هيله!

لیکنه: زیرک ملي
د افغانستان بانک فوټوژورنالیست

دا سکتور د راپرڅبدو له ګواښ سره مخ شي. سره له دې چې د افغانانو ملي پانګه په بهر کې کنګل شوې، خو بیا هم د افغانستان بانک په خپل غوره او مدربرانه مدیریت سره توانيد خو د یو لوی اقتصادي ناورین د رامنځته کېدو مخه چب کړي. د یادولو وړ د چې دې بانک خلکو ته د آسانیاوو رامنځته کولو لپاره د دوى د امانتونو په ادا کولو کې د تپر په پرتله زیاتوالی راوست او د لسو او شلو افغانیو مندرس او زاړه بانکنوټونه یې راتبول او په بدلت کې یې نوي بانکنوټونه بازار ته وړاندې کړل. دا د هر افغان دنده

يو باښاته او پرمختلي افغانستان لپاره زيار ګالي. په دې لړ کې د افغانستان اسلامي امارت د افغانستان بانک استقلالیت ته درناوي کړي، او د بانک مشترابه د رهبری تر چتر لاندې وړ او مسلکي اشخاص نه دا چې خپلې وظيفې د پخوا په خبر پر مخ بیا بی بلکه مجرد او تکړه کارکوونکو ته ارتقا او نوي مسوولیتونه هم ورکول شوي دي، چې له نیکه مرغه په پایله کې یې دې بانک، چې د پولي سياستونو د طرحې او تطبيق یواخینې مرجع ده، د هیواد بانکي سیستم په تدبیر سره مدیریت کړ او پري یې نښودل چې

نقش زیر بنا های اقتصادی در رشد اقتصاد افغانستان

سازد. زیرا رشد پایدار از طریق سرمایه گذاری ها در سطوح مختلف امکان پذیر می باشد.

اگر بستر های تختنیکی و زیرساخت های مربوط به زراعت تقویه شود، رشد فراینده مالی و اقتصادی به میان می آید و در پرتوی آن گام های بلندی جهت خودکفایی مواد غذایی برداشته خواهد شد. اگر ما به گذشته رشد سکتور زراعت نظر اندازی کیم می بینیم که در جریان سال های ۲۰۱۰ - ۲۰۱۵ در صد اشتغال و ۳۱ درصد درآمد ناخالص ملی از محصولات زراعی به دست می آمد و در این مدت زمان بزرگترین بخش صادرات افغانستان را نیز محصولات زراعی و حیوانی تشکیل می داد.

در بخش معادن افغانستان باید گفت که این کشور سهم بزرگی از منابع معدنی را به خود اختصاص داده و با استفاده از آن به رشد و رفاه اقتصادی می رسد. معادن بالارزش افغانستان عبارت از طلا، نقره، زمرد، یورانیم، الماس، لعل، لاجورد، یاقوت، پلوتونیم، گاز، آهن، نمک، مس وغیره می باشد که همه شهرت جهانی دارند. هر کدام می تواند به نوبه خود نقش اساسی را در رشد

ایجاد زیر بنا ها در توسعه اقتصادی نقش اساسی دارد، دسترسی بهتر به زیرساخت های نظیر امکانات تعلیم و تربیه، آبرسانی، برق، حمل و نقل وغیره باعث افزایش سطح رفاه اجتماعی در افغانستان می گردد. زیربنای اقتصادی افغانستان را تمرکز سرمایه گذاری در بخش های مانند زراعت، معادن، موصلات، صنایع، تجارت، برق، خدمات بانکی، منابع بشری وغیره تشکیل می دهند.

زراعت در اقتصاد افغانستان اهمیت خاصی داشته و یکی از توانا ترین بخش اقتصاد کشور و تامین کننده اصلی معیشت مردم افغانستان می باشد. نیاز است تا هر نوع موانع در زمینه توسعه زراعت برداشته شود تا باعث شکوفایی اقتصاد کشور شود.

تشخیص سکتور های تولیدی و رعایت ارتباط میان سکتور ها منجر به رشد و انکشاف پایدار در کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت کشور می شود. بناءً ایجاب می نماید تا حکومت همواره سکتور های کلیدی را مورد حمایت قرار داده و زمینه جلب سرمایه گذاری را برای سکتور های مهم تولیدی و اقتصادی فراهم

اقتصادی افغانستان ایفا نماید.

در بخش سکتور مواصلات باید گفت که افغانستان در منطقه حیثیت پل ارتباطی را داشته و می تواند آسیای مرکزی، آسیای جنوبی و شرق میانه را با هم وصل نماید. در موجودیت این پل، مصارف واردات و صادرات منطقوی بین ۱۰ - ۱۵ فیصد کاهش خواهد یافت و افغانستان از آن نفع فراوان بدست خواهد آورد. در این میان، افغانستان می تواند با داشتن زیر ساخت های ترانسپورتی معیاری زمین و هوایی علاوه بر اتصال میان کشور های فوق از تفاهمنامه های تجاری و ترانزیتی تابی، اپتا و غیره نیز بهره برده و در ضمن ترانسپورت زمینی از ترانسپورت هوایی در مطابقت با ترانزیت ملی و بین المللی از یک کشور به کشور دیگر و از یک قاره به قاره دیگر نیز استفاده نماید.

در دنیای امروزی، رشد و گسترش روز افرون تکنالوژی ارتباطات و اطلاعات در کار کرد نهاد های مالی، تحولات گسترش را به میان آورده است که ظهور پدیده بانکداری الکترونیکی یکی از مهمترین دستاوردهای آن می باشد. صنعت بانکداری کشور در سال های اخیر در هماهنگی با جریان توسعه بانکداری الکترونیکی در بازارهای پولی و بانکی جهان رشد قابل ملاحظه ای داشته است.

در کنار فراهم شدن بستر های قانونی در کشور گرچه بانکها و سایر دستگاه های مالی تلاش های زیادی را در بخش تجارت الکترونیک نیز انجام داده، اما با آنهم این ادارات با فقدان زیر ساخت های اساسی موواجه می باشند. بناءً لازم است تا برنامه های راهبردی در چارچوب زیرساخت های الکترونیک کشور هر چه بیشتر و خویت روی کار گرفته شده و روی آنها کار عملی صورت گیرد.

عبدالحفيظ شاهین

در مورد ارتقای ظرفیت منابع بشری باید گفت که یکی از عناصر اساسی رشد و انکشاف اقتصاد ایجاد کار و فعالیت های اقتصادی می باشد. تا حال در افغانستان میزان بیکاری و رشد نفوس بلند ، یکی از چالش های عمدۀ و اساسی مارکیت کار و سطح استخدام پنداشته می شود. باید به صورت جدی به آن پرداخته شود. بناءً ایجاب می کند تا کادر های مسلکی و متخصص تربیه شده شامل بازار کار گرددند. زیرا ارتقای سطح استخدام بطور مستقیم بر کاهش فقر تاثیر خود را دارد.

سکتور صنایع، که از اثر فعالیت فابریکات، پروسس مواد معدنی و زراعتی با استندرد و معیار های جهانی که ارزش اضافی را به وجود می آورد، سبب اشتغال گسترش و جلوگیری از ضایعات مواد معدنی و زراعتی می گردد، از ارزش فراوان برخوردار است. روی همین ملحوظ تقویت بخش صنعت و جلب سرمایه گذاری باید در اولویت حکومت قرار گیرد تا بیلانس وضعیت تجارت از حالت فعلی بیرون شود.

علاوه بر آن، انرژی برق محرك اصلی سکتور های مختلف در کشور پنداشته می شود. بناءً ایجاب می نماید تا بخاطر رشد صنایع تولیدی به سکتور انرژی ارجحیت داده شده و در این مورد تمرکز بیشتر روی تولید انرژی برق از منابع داخلی صورت گیرد. زیرا برق های وارداتی از کشور های همسایه بنا بر دلایل سیاسی، بیشتر شدن نیاز مندی های شان به انرژی برق در داخل کشورشان، باعث عدم اطمینان به برق وارداتی شده و نتیجه آن جز سکتگی در بخش صنایع چیز دیگر نخواهد بود. این در حالی است که افغانستان خود ظرفیت تولید ۲۳۰۰ میگاوات را دارد. در صورتی که از آن استفاده بعمل آید سبب سرمایه گذاری مشترک نیز در کشور می گردد.

منابع:

۱- سرمایه گذاری در نیروی انسانی / نویسنده / داکتر محمود متولی / سال ۱۳۷۰

۲- راه های ارتباطی و ترانسپورت در افغانستان / <http://geo-of-afg.blogfa.com>

۳- ریاست صنایع و مواصلات | وزارت اقتصاد | <https://moec.gov.af>

۴- پالیسی اقتصادی پالیسی اقتصادی دولت جمهوری اسلامی افغانستان / <https://molsa.gov.af> › Policy_National_Economic

په نړۍ کې د پیسو

د لپرڈالپرڈ سیستمونه

چې ټولې بنېګنې پکې نغښتی وي هر یو
ې په خپلې بنېګنې او ستونزې لري د پیسو
استونونکې اداره باید د خو اړخونو نه
لپرڈوونکې ته دا چاډ ورکړي چې دا
معاملات به د خپل هدف ځای پورې پرته
له کومې تخنیکي ستونزې او خنډه و خنډه
څخه رسپویري. ولې داسې سیستم چې ټولې

لخوا کارول کيري. په دې مقاله کې د
یادو سیستمونو پر بېلاپلې ډولونو رینا
اچول شوې ده چې لاندې یې په اړه
معلومات شريکيري.
د عامو خلکو او شرکتونو لپاره د
لپرڈالپرڈ عام سیستمونه:
اوسمهال هیڅ داسې سیستم شتون نه لري

په اوسنې عصری نړۍ کې یو بل ته د
پیسو استولو بېلاپلې طریقې او لارې
چارې شتون لري چې په دې برخه کې د
پیسو د لپرڈالپرڈ عصری سیستمونه چير د
اهمیت ور ګنډل کيري او په ډیرې چټکې
سره مخ پر وړاندې روان دی. دا عصری
سیستمونه د وګرو، شرکتونو او بانکونو

يعني دا چې د بانکي حساب شتون د ترلاسوونکي لپاره یو اړین شرط بلل کېږي.

اسکریل (Skril

دا سیستم په کال ۲۰۰۱ کې جوړ شوی چې یو له هغه سیستمونو خخه دی چې د نړیوالو ترمنځ خورا ډیر میں شوی سیستم دی. په دې سیستم کې د خدمتونو لګښت یا فیس ۱.۹ سلنډ دی چې د پیسو د لپید په موخته یې له خلکو خخه تر لاسه کوي دا سیستم د نورو سیستمونو په پرتهله آسانه دی چې د نړیوالی اعتبار

کال ۲۰۰۲ کې یې خپله لمړنۍ معامله تر سره کړه دا هم د نورو سیستمونو په شان د پیسو د لپیدرالپید یو اسانه سیستم دی چې استوونکي حتی پرته له حوالې او معتر بانکي کارت او یا هم د صرافی کارت له مخې د پیسو لپید ترسره کوي. پدې سیستم کې د پیسو ترلاسوونکي چې د نړۍ هر ګوټ کې وي د مبایل شمېږي او یا هم برښنالیک له طريقة خپلې پیسې ترلاسه کوي، د پیسو ترلاسوونکي باید پیسې اول خپل بانکي حساب ته واسټو یې ترلاسه کړي،

ښېگنې او خانګړتیاوې پکې نغشتې وي شتون نلري. هر سیستم خپلې ښېگنې او ستونزې لري او هر لپیدوونکي د غوره سیستم په ټاکلو سره چې تیهه بیه ولري، چټک او خوندي امنیت ولري ډاډمنیږي. د پلکې په ډول (سویفت، پې پال، اسکریل، منیکرام، ریا او ویسمېن یونین) چې زمونږ ده پواد په ګډون د نړۍ په ډېری هېوادونو کې ترې ګډه پورته کېږي. د چلوونکي یا (آپریتور) په واسطه د پیسو لپیدرالپید

بعضی چلوونکي یا آپریتوران په مارکېت کې شتون لري چې په ډېرې چټکتیا سره د یو هیواد نه بل هیواد ته پیسې لپیدوی دا د هغه خلکو او کسانو لپاره دی چې د لپید بېړه ولري دا خکه چې دا چلوونکي په آنلاین ډول کار کوي او دا کار د دې سبب ګرځی چې د پیسو معامله په چېکې سره ترسره شي.

په نړۍ کې د پیسو د لپیدرالپید ډېر سیستمونه شتون لري چې کاروونکو ته پې چوبېتیاوې برابروي او د انتخاب کولو وړتیا ورکوي، چې لاندې پې خو ډولونه تشریح کېږي:

پې پال (PayPal) دا سیستم په کال ۱۹۹۸ کې جوړ او په

د هغه استوونکو لپاره ده چې د پیسو په لپید کې بېره لري، خکه دا سیستم د ۳۳ نه تر ۵ ورخو پورې وخت ته اړتیا لري. د یادولو ور ده چې زموږ هیواد په کال ۲۰۰۳ م کې د دغې شبکې غږیتوب ترلاسه کړي او تر اوس مهاله د بانکونو په کچه ترې ګټه پورته کیږي.

منیگرام (Money Gram):

دا شرکت په کال ۱۹۴۰ کې د ترولرز اکسپریس په نامه خدمتونه وړاندې کول او په کال ۱۹۹۸ کې دې شرکت منیگرام د ویسټرن یونیون خخه وېبرود. په کال ۲۰۰۴ کې بیرته د ترولرز اکسپریس خخه جلا شو او په یوازې توګه یې په کار پیل وکړ. دا شرکت هم د نړۍ نورو شرکتونو

دا سیستم په کال ۱۹۷۳ میلادی کې د ۲۳۹ بانکونو او ۱۵ اروپایي او د شمالی امریکا هیوادونو له خوا په لاره واچول شو. اوس مهال په ۹۷۰۰ بانکونو او مالي موسسو سره په ۲۰۹ هیوادونو کې خدمتونه وړاندې کوي. د دې مرکز په بلژیک هیواد کې دی او امریکا، هالند، انگلیس او هانګ کانګ د مرستندویانو هیوادونو په توګه ورسره ملګری دي. دا سیستم چې د نړۍ په کچه د پیسو د لیدرالپید تر ټولو باوري او ډاډ ور سیستم بل کیږي. د نورو سیستمونو په پرتله ارزانه او د لوړ امنیت په درلودلو سره د خلکو د خوبې سیستم بل کیږي ولې د دې ځانګړې تیاوو تر خنګ یوه لویه ستونزه

لرونکي کارتونو او بانکي حسابونو په واسطه معمولاً په یو ورڅ کې تر سره کیږي.

ویزا کارت، ماستر کارت

د ماستر کارت یا ویزا کارت نړیوالو کارتونو په درلودلو سره یو کس کولای شي د نړۍ په کچه سترو پلورنځيو کې د ماشینونو خخه خپلې پیسې ترلاسه کړي او له خان سره د نغدو پیسو وېلو خخه ډډه وکړي او هم کولای شي د نړۍ په هر ګوت کې د دې کارتونو په واسطه پېروپلور ترسره کړي، چې خوشبختانه د دې کارتونو سهولت زمونږ هېواد کې شتون لري.

سویفت

پیسو د لیردالیرد لپاره ویب پانه یا
گرخنده اپلیکیشن و کاروئ او د لیرد
سمدستي تایید ترلاسه کړئ.

دا شرکت د متشبیثنو د یوې ډلي لخوا په
کال ۱۹۸۷ کې په نیویارک بنار کې
تاسیس او په کال ۱۹۹۳ کې اروپا ته کله
شو. دې شرکت غوبنتل په نړیواله کچه د
پیسو لیرلو لپاره د دودیزو میتدونو لکه
ویسترن یونین په پرتله غوره بدیل چمتو
کړي.

د ریا د پیسو استولو خدمت کارولو لپاره،
تاسو اپتیا لرئ د دوى ویب پانې ته سر
وربکاره کړئ یا د دوى گرخنده
اپلیکیشن ډاونلود کړئ. تاسو کولای شی
دقیق مقدار و ګورئ چې ترلاسونکی به
ېټ ترلاسه کړي او تاسو به خومره فیس
تادیه کولو ته اپتیا لرئ. له دې پیسو سره
د لیرد بشپړولو لپاره د ریا د پیسو لیرد
لګښت مل دي.

د آنلاین پیسو لیرد لپاره، تاسو کولای
شی ډیپت یا کریڈیپت کارت و کاروئ، او
د پیسو ترلاسونکی کولای شي د نغدو
پیسو اخیستلو خای ته ورشی او یا هم
پیسې د دوى بانکي حساب ته انتقال
کړئ. کله چې ترلاسونکی په خپل
حساب کې پیسې ترلاسه کوي، دوى په

شوو شرکتونو خخه ګفلي کېږي دا خکه
چې د دې شرکت چوپړتیاوې ډيرې
چېکې او آسانه دي. په دې سیستم کې
بانکي حساب ته اپتیا نشه د خپل
پاسپورت یا تذکري په درلودلو سره
کولای شی چې د پیسو لیردالیرد ترسره
کړئ. دا هم باید ووايو چې د دې سیستم
کاريدل زموږ ګران هیواد افغانستان کې
په آسانه ترسره کېږي او د هېواد ډېر
و ګړي د نورو سیستمونو د شتون سره سره
د همدغه سیستم خخه کار اخلي.

ریا (Ria)

ریا یو مشهور گرخنده اپلیکیشن دی چې
تاسو ته اجازه درکوي په خو دقیقو کې د
تابدلې رقابتي نرخونو سره د پیسو نړیوال
لیرد ترسره کړئ. تاسو کولای شی د

په شان د نړۍ ۲۰۰ هیوادونو کې ډېرې
خانګې لري. د دې سیستم چوپړتیا ډيره
چټکه او آسانه ده د هر هیواد و ګړو ته
همدا بس دی چې د خپلو پیسو لیردالیرد
په خو دقیقو کې د همدغه شرکت یوې
خانګې خخه ترسره کړي. باید دا په ډاګه
شي چې په هغه هیوادونو کې یې
خدمتونه نشه په کومو هیوادونو کې چې
پرې د نړیوالو لخوا بندیزونه لبریدلې وي.

ویسترن یونین (Western Union)

ویسترن یونین د مالي خدمتونو یو شرکت
وو چې په کال ۱۸۵۱ کې د ازرا کرnel په
نوم یو شخص له خوا پیل شو. د دې
شرکت مرکز د امریکا په کلرادو ایالت
کې دی. دا شرکت د ۵۰۰ زره خانګو په
درلودلو سره د نړۍ یو له مشهورو او منل

فعالیت پیل کړ، دا شرکت له ۱۶۵ خخه زیاتو هیوادونو کې د ۲۰۰,۰۰۰ استازو دفترونو د شبکې له لارې فعالیت کوي.

ایکسپریس مني د استازو او مالي موسسو د شبکې له لارې د پولې هاخوا پیسو لیرد اسانه کوي.

ایکسپریس مني شرکت د پیسو نړیوال لیرد مختلفي طریقې وړاندې کوي چې په لاندې چول دي:

د نغدو پیسو اخیستل:

دا شرکت په شاوخوا ۱۶۵ هیوادونو کې کې نغدو پیسو د ترلاسه کولو خدمتونه وړاندې کوي.

بانکي لپرداړید:

ایکسپریس مني په ۶۸ هیوادونو کې د بانکي لپرداړید وړاندېز کوي په شمول د چورو پیسو ترلاسونکي هیوادونو لکه: هند، پاکستان، بنگله دیش او سریلنکا.

روبنان احمد "نادر"

د نړیوالو معاملاتو د رابور ورکولو سیستم مدیر د پولې سیاست لوی آمریت

تعقیب کړئ، خپل بیلانس و ګورئ او چک کړئ چې خومره پیسې مو لیبرلی دی.

پرته له هیڅ پټ لګښت خخه ټول لګښتونه د لپرداړید ترسره کولو د مخه په بنکاره ډول بنودل کېږي.

ريا اوس مهال د نړۍ له ۱۶۵ هیوادونو کې د ۱۰۰ نه زیاتو اسعارو په کارولو سره خپل خدمتونه وړاندې کوي.

په دې کې اروپا، شمالی امریکا، سویلی امریکا، آسیا، افریقا، استرالیا، نیوزیلیند او داسې نور شامل دي. د یادونې وړ د چې د دغه سیستم په ۲۰۲۲ میلادي کال کې د یو سوداګریز بانک له خوازمور په هیواد کې خدمتونه پیل کړل.

(Xpress Money) ایکسپرس مني

د یاکسپرس مني مرکزي دفتر په دوبی کې دی، او په چیری هیوادونو کې د ۱۲ دفترونو له لارې فعالیت کوي. ایکسپرس مني په ۱۹۹۹ م کې له انگلستان سره د شرکت راجستر کولو خخه وروسته خپل

خپل تلیفون یا برینسالیک کې یوه خبرتیا ترلاسه کوي چې د فزیکي پلورنځيو په اړه معلومات لري ترڅو پیسې تر لاسه کړي. یوڅل چې تاسو د هر ډول لیبرد لګښت سره مل د خپل لپرداړید لپاره وکړئ،

تاسو ته به د لیبرد پروسې هرې مرحلې تعقیبولو لپاره د خانګړي حوالې شمیره درکړل شي.

د ریا کارولو ګټې خه دي؟

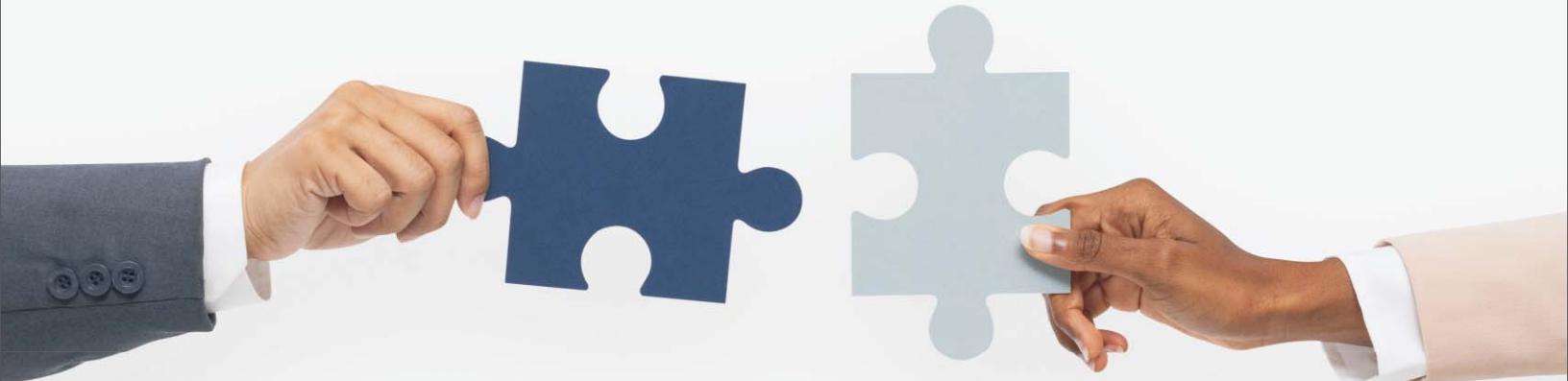
په یوڅل کې ډیرو خلکو ته پیسې واستوئ: که تاسو اړتیا لرئ چې له یو خخه ډیرو خلکو ته پیسې واستوئ، کولاۍ شی دا په آسانی ترسره کړئ.

ريا د فریکي پلورنځيو پراخه شبکه وړاندېزوي یعنې که چیرې ترلاسونکي

بانکي حساب ونلري کولاۍ شي نغدي پیسې ترلاسه کړي. د پیسو ترلاسونکي کولاۍ شي په همځه ورڅ پیسې ترلاسه کړي په کومه ورڅ چې استونکي پیسې استولې وي. تاسې کولاۍ شی خپلې معاملې آنلайн

سرچینې:

- سوداګریز بانکونه
- <https://arzipay.com/currency-remittance-wage/>
- <https://fa.wikipedia.org/wiki/>
- <https://fa.wikipedia.org/wiki>
- <https://www.banks.com/profile/ria-money-transfer/>
- <https://corporate.riafinancial.com.>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Ria_Money_Transfer
- https://en.everybodywiki.com/Xpress_Money

تعهد و وجودان کاری کارمندان بـ ۲۰ سکنیور بانکی و پیامدهای آن

جوانب مختلف مفهومی و عملی این موضوع بیان گردد. بانکها و موسسات مالی برای افزایش بهره‌وری عملکرد، رضایت شغلی، تعهد کاری، انگیزش شغلی، وجودان کاری، و همینطور کاهش بیانگیزگی، افسردگی شغلی، غایبت از کار، ترک کار و اخراج کارکنان از روش‌های مختلف استفاده می‌کنند تا کارکنان خود را برای انجام بهتر وظایف و مسئولیت‌ها در سطح رضایت بخش نگهدارند. توجه به وجودان کاری در هر سازمان باید اولویت آن سازمان باشد و انجام مطالعه پیرامون وجودان کاری یک ضرورت است، زیرا هم عوامل فردی و هم سیستم اجتماعی یک سازمان در

مقدمه

امروزه اصطلاح "تعهد و وجودان کاری" جز فرهنگ اداری کشورها شده و مورد توجه مدیران عالی رتبه قرار گرفته است، اما تا به حال گام‌های اساسی در جهت شناسایی و اعمال حاکمیت وجودان کاری در جامعه برداشته نشده است.

وجودان کاری را می‌توان رضایت قلبی و التزام عملی نسبت به وظایف تعیین شده برای انسان تعریف کرد. با این شرط که بدون هرگونه سیستم نظارتی، شخص وظایف خود را به بهترین نحو ممکن انجام دهد. در این مقاله تلاش صورت گرفته است که

تعريف وجدان و وجودان کاری

تعامل با یکدیگر، بر وجودان کاری مؤثرند.

مفهوم وجودان

- یک سیستم هشدار داخلی که وقتی کاری را که انجام داده ایم اشتباه است به ما عالمت می‌دهد. انجام واکنشی که موجب به وجود آمدن احساس پشیمانی می‌شود را عذاب وجودان می‌نامند. وجودان قابل آموزش است و معمولاً بر اساس عقیده یا دین شخص، فرهنگسازی می‌شود.
- الله سبحانه و تعالى در قرآن کریم میرماید "وَ نَفْسٌ وَ مَا سَوَّاها فَآلَّهُمَّهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا" (سوره شمس آیات ۸-۷) (شعور خیر و شر در ذات انسان نهادینه شده و فقط انسان ها است که پشیمانی و عذاب وجودان داشته باشند).

دست پر قدرت آفرینش، گوهر گرانها و صادقی را در درون آدمی تعییه کرده که از آن به «وجودان و نفس لوامه» تعبیر می‌شود. «وجودان» در لغت به معنای «یافتن حق، شعور باطن، قوه ای در باطن که انسان را از نیک و بد اعمال آگاهی می‌دهد» آمده است. همچنان وجودان در زبان انگلیسی با واژه (Conscience) معرفی شده و به معنای باطن، دل و شعور آمده است و از آن به عنوان احساس درونی و روحانی که موجب تشخیص خوب از بد می‌شود یاد شده است.

و جدان کار، یکی از حوزه‌های وجودان انسان است که در سایه اخلاق کاری به وجود می‌آید و مزین درست و نادرست، صالح و ناصالح را معین می‌کند. وجودان کاری چهار نوع است که

عبارتند از :

۱- وجودان عمومی کار

همان تمايل عاطفی مثبت نسبت به رعایت حقوق دیگران در زمینه کار است، بنابراین، پیش‌نیاز وجودان عمومی کار، وجود نوعی دلبستگی و تعلق خاطر به کل جامعه است که این خود مستلزم انسجام اجتماعی و وفاق تعییم یافته فعال است.

۲- وجودان حرفه‌ای

احساس مسئولیت و علاوه نسبت به حرفه‌های خاص و اجتماع حرفه‌ای است، که میزان این وجودان تابعی از وجود اجتماع‌های حرفه‌ای و میزان زندگی آن‌هاست.

۳- وجودان سازمانی

وجودان سازمانی، تطابق و هم ذات‌پنداری با سازمان کار و وفاداری به ارزش‌ها، انتظارات و اهداف آن است.

۴- وجودان رابطه‌ای گروهی

به معنای احساس مسئولیت کاری شخصی، در رابطه اجتماعی مستمر با اعضای گروه کاری است. شبکه رابطه دوستی بر کیفیت کار، رضایت از کار و وجودان فرد موثر است (حبیبی، ۱۳۷۵). هنگامی که در وجودان کاری، صحبت از تمايل می‌شود یعنی اینکه شخص در انجام آن دارای اختیار بوده و امری فردی است.

اما اینکه هر فرد چقدر پایبند به انجام این قوانین و استانداردها باشد عوامل متعددی دخالت داردند.

اهمیت تعهد و وجودان کاری در بانکها و پیامد‌های آن

تعهد و وجودان کاری یکی از مسائل مهم در موسسات مالی، مخصوصاً بانکها بوده و موجودیت تعهد کاری باعث پیشرفت و

• وجودان عبارت است از استعدادی که به تشخیص نیک و بد پرداخته و برای امور ارزش قائل است، نیک و بد را از هم فرق گذاشته و برای ما نوعی الزام عملی ایجاد می‌کند.

• وجودان کاری عبارت است از احساس تعهد درونی به منظور رعایت الزاماتی که در ارتباط با کار مورد توافق قرار گرفته است. به بیان دیگر منظور از وجودان کاری، رضایت قلبی، تعهد و التزام عملی نسبت به وظیفه‌هایی است که قرار است انسان آنها را انجام دهد.

• وجودان کاری عبارت است از مجموعه عواملی که در فرد سازمانی نظام ارزشی به وجود می‌آورد در صورت دارا بودن بالاترین حد وجودان کار می‌توان جامعه‌ای را تصور کرد که در آن افراد در مشاغل گوناگون سعی دارند تا کارهای محوله را به بهترین وجه، به طور دقیق، کامل و با رعایت اصول بهینه سازی بشکل موثر و مثمر انجام دهند. پس وجودان کاری موجب می‌گردد تا افراد سیستمی و منظم گردند.

• وجودان کاری که گاهی از آن به اخلاق کار تعبیر می‌شود، به معنای گرایش به انجام صحیح کار و وظایف شغلی، بدون نظارت مستقیم است. به بیان دیگر، گرایش و نیروی درونی که سبب می‌شود فرد بدون وجود هیچ گونه کنترل و نظارت خارجی، کارش را به نحو احسن انجام دهد، وجودان کار نامیده می‌شود.

أنواع وجودان کاری

در فرهنگ کاری هر جامعه یا موسسه اصطلاح وجودان کاری مطرح می‌شود. وجودان کاری عاملی است که باعث ایجاد نظم در کار و احساس انجام وظیفه در افراد می‌شود و در سازمان‌ها اصلاح رفتار و طرز برخورد با کارکنان آن سازمان می‌باشد تا تمايل آن‌ها را به رعایت قوانین، مقررات و استانداردهای سازمان عیار نماید.

طی جریان جامعه پذیری و اجتماعی شدن به وجود می‌آورد. مثل خانواده، مکتب و مراکز آموزشی.

دسته دوم عواملی هستند که بعد از پیوستن فرد به سازمان بر رفتار، اخلاق و وجدان کاری او تأثیر می‌گذارند. این عوامل را میتوان عوامل سازمانی مؤثر بر وجدان کاری به شمار آورد) محسنی تبریزی، ۱۳۸۱: ۱۱

نتیجه گیری

تعداد عوامل مؤثر در تعهد وجدان کاری کارمندان در سکتور بانکی مانند شخصیت فرد، دارای پیچیدگی‌های خاص خود می‌باشد که در صورت نیاز، امکان تغییر و دست کاری کمتری در آنها وجود دارد. اما تعدادی از عوامل مؤثر بر وجدان کاری اکتسابی هستند و همان‌طور که افراد آنها را یاد گرفته‌اند، می‌توانند دوباره از آنها جلوگیری نمایند. پس ضروری است که هنگام جذب افراد در سازمان به این متغیرهای موقعیتی و شخصیتی توجه جدی شود تا افراد مناسب برای سازمان انتخاب و به کار گمارده شوند.

قابل یاد آوریست که عوامل خارجی در تعهد وجدان کاری در سازمان‌های بانکی ارزش خاص داشته و برای افزایش تولید در موسسات مالی رهبری بانکها و ادارات مالی برای بهتر شدن عوامل سازمانی مؤثر تلاش نموده تا در بهبود وضعیت بانکها و موسسات مالی و انکشاف اقتصادی نقش خویش را ادا نموده باشند.

عبدالرحیم غفاری

عضو مدیریت ثبات مالی

توسعه موسسات مالی شده و برای بهبود زندگی در کشور موجب انکشاف و رفاه اقتصادی می‌گردد. همچنان از آنجا که جامعه ما، جامعه‌ای اسلامی است و فرهنگ آن بر اساس اصول و ارزش‌های اسلامی شکل گرفته است، بنابراین فرهنگ تعهد و وجدان کاری را در سکتور مالی و بانکی رواج و نهادینه نماییم نه تنها به منفعت سکتور مالی و بانکی بلکه به منفعت اقتصادی تمام جامعه و کشور می‌باشد.

تعهد و وجدان کاری در جامعه اسلامی از اهمیت والایی برخوردار است. امروزه اگر فرهنگ تعهد و وجدان کاری در بانکها بطور جدی در نظر گرفته شود و بطور تدریجی نهادینه شود، این کار نه تنها باعث نیل به اهداف بزرگ اقتصادی به وجه احسن، مؤثر و مضر شده بل باعث رشد افراد توأم با بهبود رفتار سازمانی آنها در بانکها و ادارات مالی می‌گردد.

از سوی هم، در کتب و منابع جامعه شناسی، روانشناسی اجتماعی و مدیریتی، غالباً وجدان کاری در دو معنی مستقل و در عین حال پیوسته به کار رفته است. از یک بُعد وجدان کاری به معنای تمایل درون فرد به فعالیت، کار، تولید، سخت کوشی، ریسک پذیری و رضایت سرسختانه و به طور کلی گرایش مثبت فرد به کار تعریف شده است و از بُعد دیگر، فرهنگ و وجدان کاری به معنی پایبندی افراد به اصول سازمان می‌باشد.

بر علاوه، با توجه به عوامل تاثیرگذار بر وجدان کاری، بررسی منابع جامعه شناسی و مدیریتی نشان میدهد که این عوامل از دو بعد قابل تأمل اند: نخست عواملی که از بیرون و قبل از پیوستن فرد به سازمان کار، فرهنگ، اخلاق و وجدان کاری را درونی و

منابع/مأخذ:

قرآن کریم، سوره شمس، آیات ۷ الی ۸
حیبی (۱۳۷۵)، عوامل تاثیرگذار بر شخصیت افراد در جامعه محسنی تبریزی، ۱۳۸۱. (جامعه شناسی. تهران: نشراتی.

کنترول تورم در سطح مورد هدف، نمایانگر تطبیق موثر سیاست های پولی در یک کشور است

خوش بین تر خواهند بود، این امر منجر به افزایش ظرفیت تولید کشور در آینده میشود. از طرفی هم تورم هدف قرار داده شده به جلوگیری از نوسانات دوره ای در اقتصادی کمک می کند که تا باعث رشد اقتصاد و کاهش بیکاری شود. تورم پائین و هزینه های پائین تولید، یک کشور را قادر می سازد تا رقابتی مانده و صادرات و رقابت را در بلند مدت، افزایش دهد.

خوشنختانه سیاست های پولی کشور با توجه به وارداتی بودن کشور، خوبتر اعمال شده و توانسته است، ثبات اقتصادی کشور را حفظ نماید، معمولاً سیاست های پولی کشورها بگونه ای طرح و تطبیق میگردند که شکل شناور داشته و در هر سطح، ابزار های سودمند روی دست داشته باشند تا با در نظر داشت شرایط اقتصادی و ایجاب بازار، آن را بکار بگیرند.

محمد کاظم سروری

مدیر ارتباطات و رسانه ها، د افغانستان

72.234

بانک

این حد مطلوب سطح تورم در شرایط موجود که انعکاس دهنده تطبیق بهتر سیاست های پولی کشور میباشد، می رساند که د افغانستان بانک در مسیر درست قرار داشته و در انجام فعالیت های خویش، مدبرانه عمل نموده است.

با تطبیق موقانه سیاست های پولی، افغانستان شاهد حرکت متوازن رشد اقتصادی و بهبود متغیر های اقتصادی است. این مهم باعث فراهم شدن زمینه بهتر گسترش تجارت در سطح ملی و بین المللی شده و باعث گردیده تا سرمایه گذاران داخلی و خارجی جهت سرمایه گذاری در زیر بنایا و رو بنای کشور علاقمندی نشان دهند. مبرهن است که نرخ پائین تورم باعث مصونیت سرمایه سرمایه گذار و بلند بردن سطح توان خرید مردم میگردد، تورم پائین به ثبات اقتصادی کمک می کند، پس انداز افزایش یافته و نرخ بیکاری نیز کاهش می یابد.

در صورتیکه تورم پائین و با ثبات باشد، شرکت ها به سرمایه گذاری مطمئن تر و

افغانستان یک کشور عمدتاً وارداتی است که بیشتر علت تورم پولی آن از ناحیه واردات تخمین میشود. رشد ذخایر ارزی و پول در جریان، همواره نقطه توجه بوده که میتوان از طریق آن تورم پولی را کنترول نمود، از این رو دیده میشود که بانک مرکزی کشور با کاربرد ابزار های موثر توانسته است، میزان تورم پولی را در کنترول داشته باشد.

د افغانستان بانک منحیث بانک مرکزی کشور که هدف عمدۀ آن را حفظ ثبات قیمت های داخلی و ایجاد یک سیستم مالی مستحکم تشکیل میدهد، با کاربرد سیاست های معقول پولی به منظور اثرگذاری روی کنترول انفلو-سیون به هدف تامین ثبات سطح عمومی قیمت های داخلی، موقانه عمل نموده است، طوریکه به اساس گزارش آماری (World of Statistics) نرخ انفلو-سیون در افغانستان کاهش چشمگیر داشته است. در حالیکه نرخ انفلو-سیون در کشور های متفرقی و کشور های رویه اکشاف در تناسب به افغانستان، بلند میباشد.

په سمه توګه د ملي پيسو ساټل زموږ ټولو ملي دنده ۵۵.
په غورو او کړو لاسونو یې مه نیسي.

The Acting Governor Of Da Afghanistan Bank Met With The Norwegian Chargé d' affaires For Afghanistan

July 20, 2023– The Acting Governor of Da Afghanistan Bank, Mr. Hedayatullah Badri, met with the Chargé d' affaires of Norway, Mr. Paul Klouman Bekken and the delegation accompanying him at the head office of Da Afghanistan Bank.

In this meeting, discussions were held on the strengthening of bilateral relations between Afghanistan and Nor-

way and joint efforts and commitment for the economic growth, stability and prosperity of Afghanistan.

It's worth mentioning that during this meeting the importance of bilateral economic cooperation was brought to light and emphasis was placed on the economic cooperation between the two countries.

As the central bank of the country, Da Afghanistan Bank is committed to having better banking relations with all countries of the world, especially financial and banking institutions, and to foster these relationships in the light of international laws and regulations.

DAB Acting Governor Met the United Nations Secretary-General's Special Representative for Afghanistan

July 19, 2023- The Acting Governor of Da Afghanistan Bank, Mr. Hedayatullah Badri, met with the United Nations Secretary-General's Special Representative for Afghanistan, Roza Otunbayeva, and the delegation accompanying her. The meeting focused on cooperation in the field of Islamic microfinance institutions, the lifting of restrictions on the banking sector, and related topics.

During the meeting, Mr. Badri discussed the challenges that Afghanistan's economy has faced due to Covid-19 and sanctions on the banking sector. Mr. Badri has further detailed that de-

spite these challenges, the banking sector of Afghanistan has been managed well, with a strong overall capital adequacy ratio and an increase in people's deposits in banks, which has had a positive effect on liquidity. DAB has supported the banks by creating a special committee to recover non-performing loans and enhance banking profitability.

Mr. Badri expressed DAB's commitment to supporting Islamic microfinance institutions and its comprehensive regulatory framework for the issuance of licenses, services, and supervision in accordance with Islamic principles.

He also expressed DAB's willingness to cooperate with the United Nations and related institutions in this regard.

Ms. Otunbayeva praised the performance of Afghanistan's banking sector and the country's economic activities, despite various challenges and difficulties. She also noted the stability of the Afghani currency compared to many other global currencies. Ms. Otunbayeva expressed her willingness to cooperate in the development of the banking sector and Islamic microfinance institutions.

د افغانستان بانک د خپلواکۍ، مسلکي کدر و نو ساتنه او لاسته راورني

د افغانستان بانک د هېواد د مرکزي بانک په توګه په تېرو دوو کلونو کې شته امکاناتو ته په پام سره ۵ هېواد له اقتصادي وضعیت سره سمه په بېلا بېلو برخو کې د پولی سیاستونو د تطبیق، بانکوالي سکټور د اغېزناک مدیریت، اسلامي بانکوالي د پراختیا، د غیر بانکي سکتور فعالیتونو د میکانیزه کولو، د پیسو و ینځلو او د تر هکري له تمویل سره د مبارزې، حقوقی او مقرراتي چو کاټونو د پیاوړي کولو، نغدو پیسو او پولی معاملاتو د مدیریت، بر پښنایي اداينو، معلوماتي تکنالوژۍ او د مسلکي کادر په ساتنه کې موثر فعالیتونه تر سره کړي.

دې بانک په تېرو دوو کلونو کې د انفلاسیون د کنټرول او د اسعارو پر وړاندې د افغانی د ارزښت په ساتله کې د پام وړ لاسته راورني در لودلي دي، چې دا لاسته راورني د نړیوال بانک په څېر د معتبرو مالي او بانکي بنستونو له خواستایل شوې دي. د افغانستان بانک په خپلواړمنو ولاړ پاڼې شوی او تل يې هڅه کړي، چې د نړۍ له ټولو مالي او بانکي بنستونو سره اغېزناکې اړیکې ولري.

دې لپاره چې د خلکو اقتصادي وضعیت بشه شي، اوس له نړیوالې ټولنې خخه غواړو چې د هېواد د اسعارو د زیرمو خلاصو لو ته چې د افغانستان د خلکو ملکیت دي، پاملنې وکړي او د مالي او بانکي راکړو وکړو لپاره در غنده تعامل زمينه بر ابره کړي.

د قانون له مخي، د افغانستان د اسعارو زيرمي د پولي ثبات، د مالي سیستم د پیاوړ تیا او له نړۍ سره ۵ سوداګري د آسانیا لپاره کارول کېږي. د افغانستان خلک غواړي چې د هېواد د بهرنیو اسعارو پر زېرمو لکول شوي محدودیتونه په بشپړه توګه لیرې شي، خود افغانستان د کړې دلي ملت اقتصادي ودي او هوسایني ته لاره هواره شي.

